

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «магістр»
за спеціальністю 081 «Право», освітньо-професійної програми
«Адміністративна та цивільна юстиція»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
правоохоронної діяльності та
загальноправових дисциплін
Протокол № 7 від 05 червня 2024 р.

Чернігів – 2024

Актуальні проблеми конституційного права України: методичні вказівки до виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право», освітньо-професійної програми «Адміністративна та цивільна юстиція» / Укл.: Нітченко А. Г. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 16 с.

Укладачка:

НІТЧЕНКО АЛЛА ГРИГОРІВНА, канд. іст. наук, доцентка, кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Відповідальна за випуск: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, канд. іст. наук, доцентка, завідувачка кафедри правоохоронної діяльності та загальноправових дисциплін

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, к.ю.н., доцент, декан юридичного факультету ННІ права і соціальних технологій НУ «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
I. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	6
II. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ	8
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	13
IV. ПЕРЕЛІК БАЗОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	14
V. ПЕРЕЛІК БАЗОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ.....	14
ДОДАТКИ.....	16
ДОДАТОК А.....	16

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми конституційного права» є обов'язковим компонентом ОП «Адміністративна та цивільна юстиція» циклу загальної підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» предметом вивчення якої є аналіз сучасних викликів та тенденцій у розвитку конституційного права, розгляд і вирішення проблем, що виникають у конституційно-правовій сфері, а також оцінка ефективності конституційних реформ і правозастосовної практики в контексті забезпечення верховенства права, прав і свобод людини та громадянина.

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» є поглиблення та систематизація ґрунтовних знань здобувачів вищої освіти в галузі конституційного права, вміння використовувати їх у професійній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права» є: аналіз та дослідження актуальних проблем особливого кола суспільних відносин та суттєве поглиблення та систематизація знань у сфері основоположних засад народовладдя, суверенітету народу; відносин між державою, людиною і громадянином; відносин, що визначають устрій держави і організацію державної влади; розширення кола застосування набутих знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти необхідних для вирішення теоретичних та практичних задач, що стоять перед сучасним демократичним суспільством, глобальними тенденціям розвитку та завданням професійної діяльності правників у різних сферах діяльності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- сутність, головні риси та елементи сучасного конституціоналізму;
- зміст базових категорій конституційного права;
- зміст, роль та значення базових конституційних цінностей;
- роль та значення основоположних конституційних принципів;
- сутність політико-правової теорії державного суверенітету в умовах євроінтеграції;
- значення ідей свободи, рівності, правового обмеження державної влади, громадських прав, правової держави та верховенства права для побудови демократичної, правової держави;
- доктринальні підходи до визначення засад конституційного ладу;
- систему, структуру та особливості конституційних органів публічної влади;
- конституційні принципи, порядок призначення, підготовку та проведення виборів, а також встановлення їх результатів;
- порядок ініціювання, підготовку та проведення референдумів;

- конституційний статус, функції, завдання, роль та значення Конституційного суду України;
- конституційну модель місцевого самоврядування та шляхи підвищення його ефективності;
- коло суб'єктів, форми та підстави конституційно-правової відповідальності;
- санкції за порушення норм Конституції України органами публічної влади та визначеними посадовими особами.

вміти:

- виявляти й аналізувати проблеми конституційно-правового регулювання та пропонувати шляхи його удосконалення;
- визначати головні напрямки конституційного реформування;
- критично аналізувати інтерпретаційну практику Конституційного Суду України;
- чітко обґрунтовувати власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з конституційного права;
- тлумачити та застосовувати норми конституційного права при вирішенні професійних завдань.

I. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Призначення контрольної роботи

Контрольні роботи з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України» виконуються з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань і вмінь здобувачів вищої освіти.

2. Мета контрольної роботи

Мета виконання контрольної роботи полягає в тому, щоб на базі знань і умінь з цієї дисципліни здобувачі вищої освіти продемонстрували рівень засвоєння обсягу навчальної програми, закріпили вивчений матеріал, продемонстрували набуті навички самостійної роботи з законодавством, літературними джерелами, а також розвитку теоретичного та професійного мислення.

3. Визначення теми контрольної роботи

Здобувачам вищої освіти пропонується виконання одного варіанту контрольної роботи на підставі визначення базових термінів та розгляду теоретичних питань.

Варіант теми контрольної роботи визначається в залежності від номеру здобувача вищої освіти за списком у журналі академічної групи. Заміна варіантів не допускається.

4. Вимоги до написання та оформлення контрольної роботи

Після визначення теми здобувач вищої освіти повинен уважно ознайомитися з методичними рекомендаціями, і лише після цього приступити до виконання контрольної роботи.

При підготовці й написанні контрольної роботи слід ретельно проаналізувати норми чинної Конституції України та відповідного нормативно-правового законодавства, вивчити рекомендовані теоретичні джерела. Усі теоретичні питання обґрунтувати, проаналізувати теоретичні положення і зробити узагальнення. В повному обсязі викласти відповіді на всі поставлені питання.

Зміст контрольної роботи повинен відповідати визначеним питанням варіанту контрольної роботи. Відповідь на кожне питання має бути повна та всебічна.

Контрольна робота виконується та оформлюється за наступними методичними вимогами: формат А 4, Шрифт – Times New Roman, кегль – 14 pt., абзац – 1,25 см, поля – 20 мм, інтервал – 1,5; державною мовою, акуратно, з дотриманням правил ділового мовлення; титульна сторінка оформлюється відповідно до Додатку А цих вказівок; наприкінці роботи наводиться список використаних нормативних актів та літератури.

Контрольна робота подається викладачу для оцінювання у строки визначені навчальним планом. Роботи, що не відповідають вимогам, повертаються здобувачу вищої освіти на доопрацювання.

Здобувачі вищої освіти, які не здали на перевірку контрольну роботу без поважних причин, або отримали незадовільну оцінку, вважаються такими, що не виконали навчального плану.

II. ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Взаємозв'язок офіційної конституційної доктрини з категорією конституційного ладу.
2. Новели конституційного законодавства України в період війни: загальний огляд.
3. Основні проблеми здійснення виконавчої влади в Україні

Варіант 2

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Пріоритетні аспекти співпраці України і Венеційської Комісії у конституційних питаннях сьогодення.
2. Рівень втілення конституційних принципів у повсякденну державотворчу практику України.
3. Місце ліберальної демократії в системі цінностей конституційного ладу України.

Варіант 3

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Поділ влади, механізм стримувань і противаг, незалежна судова гілка як елементи доктрини обмеженого правління.
2. Перспективи реформування конституційних контрольних-наглядових органів.
3. Розвиток громадянського суспільства в Україні в умовах здійснення конституційної реформи.

Варіант 4

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Громадський контроль в системі обмеження влади.

2. Реформування порядку організації діяльності центральних органів виконавчої влади.

3. Особливості дотримання принципу верховенства права у процесі реформування Основного Закону.

Варіант 5

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Доктрина «ефективного контролю» та захист прав людини на окупованих територіях.

2. Основні принципи державотворчого процесу в Україні.

3. Безпосередня демократія в теорії і практиці сучасного конституційного права.

Варіант 6

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Особливості конституційних реформ в Україні.

2. Проблеми співвідношення верховенства права з конституційним правосуддям.

3. Доктрина належної правової процедури (due process of law).

Варіант 7

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Сутність конституціоналізму.

2. Відкритість та гласність парламенту в ході здійснення реформи децентралізації в умовах воєнного стану.

3. Основні підходи до конституційного реформування.

Варіант 8

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Конституційний вимір ліберальної демократії в Україні, її історико-теоретичні аспекти.

2. Реформування інституту адвокатури: загальні засади функціонування в контексті інтеграції в систему правосуддя.

3. Загальні засади реформування Основного Закону.

Варіант 9

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Вибори Президента України: актуальні питання виборчого процесу.
2. Забезпечення прав людини в умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19).
3. Причини та умови конституційного реформування.

Варіант 10

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Забезпечення конституційного права на приватність в умовах дії правового режиму воєнного стану.
2. Взаємодія органів влади та інститутів громадянського суспільства у процесі реалізації публічного управління.
3. Реформування органів прокуратури: інтеграція в систему правосуддя.

Варіант 11

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Доктрина конституційної перебудови: завдання й напрями реформи.
2. Конституційні обов'язки людини, юридична природа, критерії класифікації, практичні проблеми.
3. Напрями реформування судової влади.

Варіант 12

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Легітимні обмеження в реалізації конституційних прав людини.
2. Конституційний принцип поділу влади в умовах загрози національній безпеці.
3. Реалізація норм Конституції України в частині застосування заходів конституційно-правової відповідальності глави держави в період дії воєнного стану.

Варіант 13

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Реформування порядку організації діяльності органів судової влади.
2. Органи виконавчої влади і адміністративна реформа.
3. Електронне правосуддя як доступний засіб захисту прав людини в умовах воєнного стану.

Варіант 14

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Проблемні питання ефективності функціонування Верховної Ради України.
2. Проблема співвідношення конституційно-правової відповідальності з іншими видами юридичної відповідальності.
3. Особливості реформування гарантій незалежності суддів.

Варіант 15

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Розвиток конституціоналізму в умовах війни.
2. Глава держави – Президент України та перспективи конституційної реформи.
3. Конституційні зміни щодо децентралізації публічної влади в контексті післявоєнного відновлення України.

Варіант 16

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Місце органів прокуратури в системі державної влади у світлі класичних і сучасних теорій поділу влади.
2. Ідея нейтральної влади глави держави: витоки та сучасне конституційно-правове втілення.
3. Основні етапи реформування Основного Закону.

Варіант 17

Висловіть власну думку з наступних питань:

1. Доктрина «політичного питання» та її застосування в практиці Конституційного Суду України.
2. Актуалізація правозахисного потенціалу судової влади в Україні в ході конституційної реформи.
3. Конституційні основи реформи місцевого самоврядування в Україні.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти у процесі виконання контрольної роботи – 6 балів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

6 балів – повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) на всі питання контрольної роботи; здобувач вищої освіти має глибокі й міцні знання, упевнено оперує ними: виявляє й аналізує проблеми конституційно-правового регулювання та пропонує шляхи його удосконалення; визначає головні напрямки конституційного реформування; критично аналізує інтерпретаційну практику Конституційного Суду України; чітко обґрунтовує власну позицію і власне рішення за конкретним завданням; тлумачить та застосовує норми конституційного права при вирішенні професійних завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, може аналізувати факти, здатний презентувати власне розуміння, оцінку фактів.

4-5 балів – здобувач вищої освіти надав на 75 % питань контрольної роботи; здобувач узагальнює окремі факти і формулює висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання: виявляє й аналізує проблеми конституційно-правового регулювання; визначає головні напрямки конституційного реформування в недостатньому обсязі; аналізує інтерпретаційну практику Конституційного Суду України; частково обґрунтовує власну позицію і власне рішення за конкретним завданням з проблем конституційного права; тлумачить та застосовує більшу частину норм конституційного права при вирішенні професійних завдань. Відповіді на всі питання контрольної потребують уточнень;

3 бали – здобувач вищої освіти надав відповіді на 60% питань контрольної роботи; здобувач узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, взятими з підручників, визначає поняття, самостійно встановлює причинно-наслідкові зв'язки; узагальнює та застосовує набуті знання; відповіді потребують суттєвих уточнень, наявне недостатнє володіння матеріалом;

2-0 балів – здобувач вищої освіти надав відповіді менше ніж на 50% питань контрольної роботи; відповіді потребують значних уточнень; здобувач вищої освіти не орієнтується в поданому матеріалі, вкрай обмежена відповідь.

IV. ПЕРЕЛІК БАЗОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Конституція України: Основний Закон від 28 червня 1996 року в редакції від 01.01.2020.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 15.05.2024)
2. *Актуальні проблеми конституційного права України: підручник / за заг.ред. проф. Олійника А.Ю. К.: «Центр учбової літератури», 2021. 554 с.*
3. *Бориславська О. М.* Європейська модель конституціоналізму: системно-аксіологічний аналіз. Харків : Право, 2018. 384 с.
4. *Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / М. В. Афанасьєва, Ю. Ю. Бальцій, Ю. Д. Батан та ін. ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса : Юридична література, 2017. 256 с.*
5. *Конституційне право України: підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф.В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т.М. Слінько. Х.: Право, 2020. 592 с.*
6. *Конституційне право України: мультимедійний навчальний посібник. Національна Академія внутрішніх справ. Т. 5 Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина.* URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/konst_pu/rozdil/rozdil5.html (дата звернення 15.05.2024)
7. *Конституційне право України: підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф.В. Веніславський та ін.; за заг. ред. Т.М. Слінько. Х.: Право, 2020. 592 с.*
8. *Совгіря О. В., Шукліна Н.Г.* Конституційне право України. Повний курс: навч.посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
9. *Філософія права: мультимедійний посібник. Національна Академія внутрішніх справ. Т. 5 Людини і політика.* URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/mnp_fil_prava/Files/Lekcii/L5.htm (дата звернення 15.05.2024)

V. ПЕРЕЛІК БАЗОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

1. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Актуальні проблеми конституційного права URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=6685>
2. Бюлетень «Офіційний вісник України». URL: <http://ovu.com.ua/>
3. Верховна Рада України. URL: <http://iportal.rada.gov.ua>
4. Верховний Суд України. URL: <http://www.scourt.gov.ua>
5. Вища рада юстиції України. URL: <http://www.vru.gov.ua>
6. Законодавство України – Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/504/96-вр>
7. Конституційна Асамблея: електронна бібліотека. URL: <http://nbuv.gov.ua>
8. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control>

9. Конституційний Суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/index>
10. Національна академія державного управління при Президентові України. URL: <http://www.academy.gov.ua>
11. Національна юридична бібліотека. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html
12. Право України. URL: <https://pravoua.com.ua/ua/>
13. Правова професійна система Мега-НаУ. URL: <http://www.nau.kiev.ua/index.php?page=links>
14. Президент України. URL: <http://www.president.gov.ua>
15. Система «ЛІГА: ЗАКОН». URL: <http://www.ligazakon.ua/>
16. Урядовий сайт для юних громадян Міністерства України. URL: <http://children.kmu.gov.ua/>
17. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини URL: <http://www.ombudsman.gov.ua/>
18. International journal of Constitutional Law. URL: <https://academic.oup.com/icon>
19. Duke journal of Constitution Law and publicpolicy. URL: <http://djclpp.law.duke.edu/>

ДОДАТОК

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій
Юридичний факультет**

КОНТРОЛЬНА РОБОТА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА
УКРАЇНИ»**

Варіант № _____

Іванова Тараса Володимировича

(вказіть ПІБ)

Здобувача/ки вищої освіти _____ курсу

Група _____

(вказіть вашу навчальну групу)

Контрольну роботу перевірів:

к.і.н., доцентка Нітченко А.Г.

оцінка _____

« _____ » _____ 20 _____ р.

Чернігів -2024